

Relacja z Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego

Samorządowcy chcą rozmawiać o kondycji finansowej JST – Związek Miast Polskich przygotował wstępne analizy. Wynika z nich, że znacząca grupa jednostek będzie miała w nowej perspektywie unijnej niewiele środków na inwestycje - poniżej 1% budżetu.

Rozmawiać o kondycji finansowej

Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 25 maja br. **Krzysztof Żuk**, współprzewodniczący ze strony samorządowej powiedział, że samorządowcy chcą rozpocząć dyskusję z ministrem finansów, i szerzej – z rządem na temat kondycji JST.

- Jeśli premier Morawiecki oczekuje od nas skoku inwestycyjnego, to musimy pokazać, na jakich warunkach jest to możliwe i jakiego rodzaju działania wspomagające powinny być podjęte. Z drugiej strony, jeżeli kwestia zadłużania się JST w parabankach (co dotyczy pewnie kilkunastu z nich) jest rozszerzona na opinię o nadmiernym zadłużeniu samorządu, to chcemy też pokazać, jak to wygląda. – mówił prezydent Żuk.

Jan Maciej Czajkowski, ekspert ZMP przedstawił wstępne opracowanie, bazujące na danych z resortu finansów – dotyczących wykonania budżetów oraz prognoz finansowych JST. Opracowanie dotyczy problemów, które się pojawiły przed JST w wyniku dużego zaangażowania inwestycyjnego i prorozwojowego, związanego ze środkami unijnymi i konsekwencjami tego zaangażowania w kontekście ograniczeń ustawy o finansach publicznych, związanych z warunkami uchwalania budżetu (zawartymi w art. 242 i 243 ustawy). Z prognoz finansowych do 2019 roku wynika, że w poszczególnych kategoriach JST dość liczna grupa będzie miała problem ze znalezieniem środków na nowe inwestycje. Od kilkunastu do kilkudziesięciu procent jednostek będzie miało na to poniżej 1% dochodów swojego budżetu.

Kolejny problem związany jest z nadwyżką operacyjną. Według analizy po spłacie zobowiązań znów kilkanaście do kilkudziesięciu procent JST w poszczególnych kategoriach będzie miało poniżej 1% dochodów do wykorzystania.

Te zjawiska zostały szczegółowo przeanalizowane - ewidentnie widać największe zaangażowanie i trudności z dostępnością środków w kategorii miast na prawach powiatu, chociaż pozostałe JST też będą miały te kłopoty. Jest to problem, który powinniśmy wspólnie przeanalizować i spróbować znaleźć jego racjonalne rozwiązanie. – przekonywał J.M. Czajkowski.

Współprzewodniczący **Żuk** dodał, że ma się wkrótce odbyć spotkanie z wicepremierem **Morawieckim** i samorządowcy chcieliby te analizy zweryfikować, by realnie oceniać możliwości absorpcji środków unijnych. *Pan premier Morawiecki powinien wiedzieć - wypowiadając się, że samorzady będą ważnym ogniwem rozwoju - gdzie te możliwości są największe.* – dodał **K. Żuk**.

Chęć rozmowy i otwartość na dyskusję z samorządowcami zapowiedziała **Hanna Majszczyk**, wiceminister finansów. W związku z tym oczekuje jak najszybszego przesłania analizy, by móc ją zweryfikować i przygotować się do debaty nawet na najbliższym posiedzeniu zespołu finansowego.

Podsumowanie prac

Komisja Wspólna na majowym posiedzeniu zaopiniowała pozytywnie 5 projektów ustaw, 17 projektów rozporządzeń oraz 2 programy. Tylko jeden projekt - ustawy o działalności leczniczej został negatywnie zaopiniowany.

Ochrona zdrowia na barki samorządu

Projekt ten zakłada m.in. wprowadzenie możliwości dofinansowania świadczeń z zakresu ochrony zdrowia przez JST. Samorządowcy uważają, że to niekonstytucyjna propozycja, bo po pierwsze – przekazane zostanie nowe zadanie bez środków finansowych na jego realizację, a po drugie – podzieli obywateli w zależności od zamożności samorządu. Zmusza też samorzady jako organy założycielskie szpitali do pokrywania straty netto, które to rozwiązanie zniesie odpowiedzialność podmiotów leczniczych za złą kondycję finansową. Propozycja ministra zdrowia jest próbą zmuszenia JST do jeszcze większego dofinansowywania ochrony zdrowia. Nie wskazuje się przy tym żadnych źródeł dochodów, z których JST miałyby pokrywać te straty. Może to doprowadzić nawet do bankructw niektórych samorządów.

Jak powiedział **Zygmunt Frankiewicz**, prezes ZMP – stan systemu ochrony zdrowia to bardzo trudny i poważny problem. System w Polsce jest niewydolny i wymaga bardzo szybkiej naprawy.

*Jednak zamiast reformy, która tu jest konieczna i to pilnie, mamy przekierowanie problemu na samorząd. Ze względu na skalę problemu jest to nie do uniesienia dla większości samorządów. Jeżeli strata finansowa ma być z automatu pokrywana przez organ tworzący, to w efekcie spowoduje to też zwolnienie z odpowiedzialności tych, którzy za stan finansów szpitali odpowiadają. To zły, niebezpieczny kierunek. I jest sprzeczny z tym, co słyszeliśmy niedawno, przy inauguracji prac Komisji w tej kadencji, gdy pani premier **Beata Szydło** mówiła, że nie będzie już sytuacji, w której przekazywane*

są zadania - a to jest na pewno faktyczne przekazanie odpowiedzialności i zadania - bez finansowania. – wyjaśniał prezydent Gliwic.

Dodatkowymi argumentami przeciwko wprowadzeniu zapisów ustawy jest fakt, że JST z podatków mieszkańców po raz drugi będzie kupował świadczenie oraz że – z braku środków - zaprzestaną realizować zadania z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia.

Sekretarz strony samorządowej przypomniał, że samorząd – choć jest organem tworzącym dla sp zoz-ów – de facto nie utworzył żadnego z tych, które zostały mu przekazane w określonym stanie pod koniec lat 90. JST dostały szpitale z ograniczonym wpływem na ich funkcjonowanie i bez środków finansowych, bo pieniądze szły innym trybem. *Powinniśmy o tym pamiętać. Przez lata próbowano na nas przekładać odpowiedzialność za sytuację w tych zakładach, nigdy nie dając narzędzi ani środków wpływu na kształt tych jednostek.* – mówił **Andrzej Porawski**.

Moralny hazard

O kryzysie systemu ochrony zdrowia mówił też **Adam Struzik**, marszałek województwa mazowieckiego, który powiedział, że zsumowane długi wszystkich podmiotów zdrowia wynoszą 10-11 mld zł. Sumaryczne zobowiązania na Mazowszu wynoszą 600 mln zł, a w samej Warszawie – 200 mln. To powoduje, że budżety samorządowe są wciąż napięte. *To że wydajemy środki na remonty, inwestycje, na wkład własny przy projektach unijnych wynika z naszego poczucia odpowiedzialności nie tylko za nasze placówki, ale za stan ochrony zdrowia.*

Panie ministrze! Rozumiem, że zapis zakłada dobrowolność. Ale zwracam uwagę na przymus moralny i hazard moralny związany z tym, kto i w jakich procedurach ma decydować, by z budżetu JST dofinansować jakieś kategorie usług i kto ma identyfikować pacjentów? – pytał marszałek **Struzik**. Jego zdaniem społeczeństwo możliwość dofinansowania szpitali odbierze jako obowiązek JST. Jedynym wyjściem z tej sytuacji jest podniesienie składki zdrowotnej z 9 na 11% uważa marszałek.

Obowiązek pokrywania ujemnego wyniku finansowego istniał zawsze i zawsze należał do podmiotu tworzącego – uważa wiceminister zdrowia **Piotr Warczyński**. Pokrywanie straty netto było naturalnym obowiązkiem do 2011 r., dopiero wtedy ustawa wprowadziła obowiązek przekształcenia szpitala w spółkę w przypadku niepokrycia straty. Wiceminister dodał też, że JST już w tej chwili finansują ochronę zdrowia – inwestycje, aparaturę, dofinansowują szkolenia i kursy dla pracowników medycznych, a także programy profilaktyki zdrowotnej,

które nie są niczym innym jak kupowaniem świadczeń zdrowotnych. Możliwość kupowania kolejnych świadczeń będzie naturalnym uzupełnieniem wszystkich wymienionych. Obiecał ponownie przeanalizować uwagi samorządowców, choć racje obu stron są na podobnym poziomie uzasadnione.

Kiedy opiniować?

Samorządowcy postanowili uregulować powracającą co jakiś czas kwestię etapu, na którym opiniują projekty aktów prawnych. Zdarza się bowiem, że autorzy przekazują projekty do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych oraz równoległe do Komisji Wspólnej. Takie projekty często w wyniku zgłaszanych uwag diametralnie zmieniają brzmienie. Dlatego samorządowcy chcą opiniować projekty w wersji po zakończonych uzgodnieniach.

*To jest problem, który wyłonił się nie po raz pierwszy podczas naszych prac. W naszej opinii interpretacja ustawy o KWRiST jest dosyć jednoznaczna – Komisja jest powołana do opiniowania projektów rządowych, a nie resortowych. Opinie powinniśmy więc wyrażać w stosunku do projektów, których forma jest zbliżona do ostatecznej – mówił **Andrzej Porawski**, sekretarz strony samorządowej.*

Dodał, że w takiej interpretacji jest pewien szkopuł, bo często w projekcie skierowanym na wcześniejszym etapie można uwzględnić wiele uwag samorządowych. Ostatecznie ustalono, że współprzewodniczący Komisji wraz z sekretarzami zastanowią się nad możliwościami rozwiązania tego problemu i na kolejnym posiedzeniu zaproponują jakieś rozwiązanie.

Wnioski do strony rządowej

Prezydent Bielska-Białej **Jacek Krywult** zgłosił propozycję wydłużenia zawieszenia decyzji o warunkach zabudowy do rozpoczęcia inwestycji celu publicznego - dzisiejsze prawo powoduje ogromne kłopoty dla budżetu państwa.

*Chodzi o centralne inwestycje typu drogi szybkiego ruchu czy autostrady, ludzie z premedytacją występują o warunki zabudowy na tym terenie, bo wiadomo, że w ciągu 9 miesięcy planu nie da się uchwalić. My musimy wydać wtedy decyzję o warunkach zabudowy, a Skarb Państwa będzie płacił później wielomilionowe odszkodowania. Mamy takie doświadczenia, że trzeba było wyburzać nowy dom, który ludzie wybudowali wiedząc, że za pół roku będzie tam biegła obwodnica. – argumentował prezydent **Krywult**.*

Prezes ZMP z kolei zgłosił wniosek o to, by zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego zajął się omawianą w sejmie i mediach kwestią opłat za zajęcie pasa drogowego w związku z budową sieci telekomunikacyjnych.

Razem możemy więcej

Współprzewodniczący ze strony rządowej **Sebastian Chwałek**, sekretarz stanu w ministerstwie spraw wewnętrznych i administracji złożył samorządowcom życzenia z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego i podziękował za wspólną pracę w Komisji. Życzył obu stronom jak największej liczby uzgodnionych projektów i załatwionych pozytywnie spraw.

Przywrócenie samorządu terytorialnego, opartego o wspólnoty mieszkańców wyzwoliło w Polsce energię obywateli, dzięki której nastąpił rozwój naszego kraju. Mieszkańcy są wymagającymi recenzentami, szczególnie w Waszej działalności (...) Należy docenić wszystkich, którym rota ślubowania samorządowego jest najważniejszym nakazem. Wierność prawu, dbałość o dobro publiczne i pomyślność mieszkańców w każdym przypadku zasługuje na najwyższe uznanie. – dodał wiceminister **Chwałek**.

Nawiązując do życzeń **Krzysztof Żuk**, współprzewodniczący ze strony samorządowej podkreślił, że *spór jaki ma miejsce w Komisji Wspólnej ma charakter merytoryczny. Tu polityki jest naprawdę niewiele albo w ogóle, co oznacza, że czujemy się odpowiedzialni za rozwiązywanie problemów stojących przed naszym państwem (...) My też potrzebujemy zrozumienia z Waszej strony tych problemów, przed którymi stajemy. Razem możemy więcej.* – zakończył prezydent **Żuk**.

Najlepsi młodzi naukowcy

Jak co roku uroczystość wręczenia nagród w konkursie im. Prof. **Michała Kuleszy**, organizowanym przez wydawnictwo Wolters-Kluwer na najlepsze rozprawy doktorskie, a także prace licencjackie i magisterskie, rozpoczęła majowe spotkanie Komisji Wspólnej. Jak co roku też Związek Miast Polskich był jednym z fundatorów nagród dla młodych laureatów.

Prof. **Hubert Izdebski** powiedział, że zarówno tematyka, jak i zakres ocenianych prac jest niezwykle zróżnicowany, gdyż samorząd terytorialny wymaga podejścia ze wszystkich możliwych stron.

Wśród rozpraw doktorskich I nagrodę otrzymały ex aequo prace: **Bartłomieja Kolsuta** - *Zinstytucjonalizowane sieci współdziałania międzygminnego w Polsce* oraz **Alicji Zawadzkiej** - *Zasady i uwarunkowania kształtowania ładu przestrzennego na przykładzie wybranych gmin obszaru funkcjonalnego aglomeracji Trójmiasta*.

Również dwie prace magisterskie ex aequo zdobyły pierwszą nagrodę: Katarzyny Darowskiej za *Prawne problemy wykorzystywania modelu chmury w*

procesie informatyzacji JST oraz Aleksandry Picej za pracę pt. Sieci współpracy międzygminnej w obszarze metropolitalnym Poznania.

Spośród prac licencjackich jury przyznało dwa równorzędne wyróżnienia: **Łukaszowi Komorowskiemu** za pracę pt. *Janosik na Mazowszu. System poziomego wyrównywania dochodów na przykładzie gmin i powiatów województwa mazowieckiego* oraz **Annie Maciąg** za pracę pt. *Odwoławcze referendum lokalne i jego efektywność.*

Przewodniczący jury, prof. **Paweł Swianiewicz** potwierdził, że prace dotyczące samorządu są interdyscyplinarne. - *Czytanie Waszych prac było dla mnie pracą, ale też dużą przyjemnością – wielu nowych rzeczy się z nich dowiedziałem. Bardzo się z tego cieszę, bo samorząd jest moją pasją.* – powiedział.

Kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej odbędzie się 22 czerwca br.

Hanna Hendrysiak